

Voorstel aan de gemeenteraad

Portefeuillehouder

Zoetendal

Datum collegebesluit

19 december 2023

Opsteller

Ilja van der Veen

Registratie**Agendapunt****Onderwerp**

Beschikbaar stellen CDOKE gelden

Voorgesteld besluit

1. De gelden uit de Tijdelijke Regeling Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energie 2023/2024/2025, zijnde €2.934.369 beschikbaar te stellen voor de programma's Energie van Morgen en Toonaangevend in de Circulaire Samenleving.

Inleiding

Gemeenten vervullen een sleutelrol bij de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Dit is afgesproken in het Klimaatakkoord (juni 2019). In het landelijk coalitieakkoord is afgesproken om voor de jaren 2023 t/m 2030 in totaal € 5,6 miljard beschikbaar te stellen zodat gemeenten en provincies hun taken op dit gebied goed uit kunnen voeren. De uitvoeringskosten nemen na verloop van tijd toe. Dat komt vooral omdat gemeenten aan steeds meer dorpen en wijken tegelijk werken.

Het Rijk stelt geld beschikbaar via de Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energie (CDOKE).

De raad moet het CDOKE-geld beschikbaar stellen om het te kunnen inzetten.

In de gemeente Heerenveen zetten we CDOKE in voor het programma Energie van Morgen (90% van CDOKE) en het programma Toonaangevend in Circulaire Samenleving (10% van CDOKE), waarmee we ons inspannen voor de bestaande (Europese, landelijke en gemeentelijke) doelen voor CO₂ reductie.

Beoogd effect

Uitvoering geven aan de landelijke klimaatdoelen (CO₂ reductie) uit de Klimaatwet, waaraan de gemeente Heerenveen zich ook via eigen doelstellingen gecommitteerd heeft.

Argumenten

1.1 *De raad moet het CDOKE-geld beschikbaar stellen om het te kunnen inzetten.*

Met de inzet van CDOKE kan de gemeente lopende en toegezegde projecten en processen voortzetten. Zo blijft de gemeente Heerenveen een betrouwbare samenwerkingspartner, zowel als overheid richting onze inwoners en bedrijven als naar andere overheden en organisaties.

Op het gebied van de Energietransitie heeft de gemeente Heerenveen in de bestuursperiode '19-'22 en in 2023 de volgende relaties opgebouwd:

- Met inwoners, die we individueel ondersteunen met voorlichting en subsidies, en ook op wijk- & dorpsniveau: in 2021 gestart met processen in 8 startgebieden – Wijkuitvoeringsplannen en LEEF Groene Gangmakers om aardgasvrij te worden in 2030.
- Met bedrijven, die zelf energie besparen en verduurzamen, maar last hebben van netcongestie. Samen met hen werken we aan “energy hubs” en andere innovatieve oplossingen, zodat ondernemers zich in Heerenveen kunnen blijven ontwikkelen. Met “energie op 1” dragen we bij aan banen, economische veerkracht en een gezonde leefomgeving.
- Met energie-coöperaties en initiatiegroepen, die zelf en soms samen met ons als gemeente zonnestroom realiseren. Dat draagt bij aan het gemeentelijk en landelijk doel van minimaal 50% lokaal eigendom van elektriciteitsproductie.
- Met (zuidoost) Friese gemeenten, de provincie, het Wetterskip en de maatschappelijke organisatie van de Friese Energie Alliantie (FEA) werken we sinds 2019 samen, sinds 2022 aan de Friese Energie Tafel. Hier wisselen we kennis en expertise uit in de breedte van de energietransitie, benutten we schaalvoordelen en ontwikkelen we regionale doelstellingen, zoals in de Regionale Energiestrategie (RES) waarin we onze opwek-bijdrage aan de landelijke doelen vastleggen.
- Met netbeheerder Liander werken we aan een toekomstgericht energiesysteem. We hebben afstemming over de energie-infrastructuur en onze ruimtelijke en energieplannen op lokaal niveau (Heerenveen) en op regionaal niveau in de FET.

Op het gebied van de Circulaire Samenleving neemt de gemeente Heerenveen deel in:

- Vereniging Circulair Friesland
- samenwerkingsverband Chemport (deelname toegezegd voor 2023 t/m 2025).

Met de inzet van CDOKE kunnen we onze gemeentelijke regierol vervullen bij het werken aan de Europese klimaatdoelstellingen en de daarvan afgeleide landelijke en gemeentelijke doelen.

- In het Klimaatakkoord van Parijs (2016) staat dat we in 2030 minimaal 55% minder CO₂ uitstoten om opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder 2 graden. In 2050 wil de Europese Unie klimaatneutraal zijn.
- De Nederlandse Klimaatwet vertaalt dit voor ons land: 55% reductie van broeikasgassen (ten opzichte van 1990) in 2030 en geen broeikasgasuitstoot in 2050. Dit is voor Circulair o.a. vertaald in de nationale doelstellingen: een volledige circulaire economie in 2050 en in 2030 een halvering van het primaire

grondstoffenverbruik. Hier wordt landelijk aan gewerkt middels het Nationale Programma Circulaire Economie.

- Het rijk gaf gemeenten in 2019 een regierol in de energietransitie. In Heerenveen zijn de klimaatdoelstellingen overgenomen en vertaald in concrete doelstellingen waaraan we sinds de vorige bestuursperiode ('19-'22) werken:

2030	2050
40% duurzame energie	100% duurzame energie
70% duurzame elektriciteit	
20% aardgasvrije gebouwen	100% aardgasvrije gebouwen

Circulaire doelen heeft de gemeente vastgesteld in de DIN van het Programma Toonaangevend in Circulaire Samenleving, dat voortbouwt op de doelen uit het Duurzaamheidsprogramma 2019-2022. We geven invulling aan het amendement 'circulair bouwen is de norm' bij de omgevingsvisie in 2021. En de gemeente Heerenveen heeft zich als Friese overheid gecommitteerd aan de doelstellingen van 'Fryslân koopt Circulair' (2021-2035).

Met de besteding van 90% van CDOKE aan het Programma Energie van Morgen en 10% van CDOKE aan Circulaire Samenleving voldoen we aan de voorwaarden van de CDOKE regeling.

De inspanningen in beide programma's komen in aanmerking voor CDOKE, omdat dat bedoeld is voor de energietransitie en circulaire economie, maar niet voor klimaatadaptatie en biodiversiteit.

De CDOKE heet 'Tijdelijke Regeling', maar betreft een uitkering voor langere periode (2023 t/m 2030). De hoogte van de CDOKE-bijdrage is voor 2023, 2024 en 2025 al vastgesteld in een reeds ontvangen beschikking. Voor de jaren 2026 – 2030 bereidt het rijk dit momenteel voor.

Risico's of kanttekeningen

1. *De CDOKE-middelen bieden onvoldoende middelen voor de uitvoering van beide programma's.*

Het kan zijn dat de inzet van de CDOKE en het bestaande energieteam onvoldoende is om vanuit de gemeente mee te bewegen met onverwachte ontwikkelingen die de energietransities kenmerkt. Een recent voorbeeld hiervan betreft de verplichting vanuit de Natuurbeschermingswet om een Soorten Management Plan te hebben, dat aangeeft hoe vleermuizen beschermd blijven bij het isoleren van spouwmuren, met grote implicaties voor ons budget en menskracht/expertise.

Het is lastig om transitie vanuit de gemeente verder te brengen met een (vrij statische) begroting, maar aan de andere kant helpen kaders en afspraken om resultaten te boeken. Programmatisch werken helpt in deze context, o.a. door regelmatige bijsturing.

2. *Technisch gezien kan de CDOKE ook ingezet worden voor de loonkosten van het bestaande energieteam / team Circulair.*

De CDOKE is een SPUK (Specifieke Uitkering van het Rijk) en zou ook ingezet kunnen worden ter dekking van de loonkosten van de bestaande formatie. De medewerkers van het energieteam zouden zonder procesgeld overblijven, maar die kunnen geen technische duurzame warmteoplossingen voor wijkuitvoeringsplannen berekenen, geen ecologisch onderzoek naar vleermuizen uitvoeren, geen energy hubs ontwerpen voor bedrijven die met netcongestie kampen, enzovoort.

Minder procesgeld zou een trendbreuk betekenen met voorgaande jaren, waarin het

energieteam (dat in deze omvang al 4 jaar bestaat) ook voldoende procesgeld had voor externe expertise. Tevens zou het ingaan tegen de motie van de raad om “in te zetten op een structureel budget dat nodig is om de ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn ook daadwerkelijk te realiseren” (Motie Actie! Actie! Actie! d.d. 11-11-2021).

Communicatie en participatie

Afgestemd met adviseur communicatie: ja.

Financiën

De SPUK-maatregel uit MJP2 is erop gericht om de doelen die het Rijk stelt bij specifieke uitkeringsregelingen zoveel als mogelijk als uitgangspunt te nemen en geen aanvullende doelen op lokaal niveau te stellen. Toepassing van deze maatregel op de SPUK CDOKE zou ertoe leiden dat de budgetten die reeds zijn opgenomen in de begroting 2024 daar waar dit mogelijk en passend is binnen de door het RIJK vastgestelde voorwaarden in mindering worden gebracht op de middelen van de SPUK CDOKE. Dit zou betekenen dat de voornamelijk personele kosten die nu in de begroting zijn opgenomen ten laste worden gebracht van de SPUK. De vrijvallende middelen komen dan ten gunste van het begrotingssaldo.

Aanvraag / toekenning:	bedrag	Periode besteding
2023	€ 969.330	2023 t/m 2025
2024	€ 978.123	2024 t/m 2026
2025	€ 986.916	2025 t/m 2027
totaal CDOKE 23/24/25	€ 2.934.369	
totaal verdeeld over 24 & 25	€ 1.467.185	
2026 - 2030	Bedragen worden nader bepaald door het rijk.	

Via de bijgevoegde begrotingswijziging kan de beschikbaarstelling in 2024 geëffectueerd worden.

Afgestemd met adviseur financiën: ja

Bijlagen

1. Raadsvoorstel beschikbaar stellen CDOKE 2023/2024/2025
2. Begrotingswijziging 2024 CDOKE

Het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen,

de secretaris,

de burgemeester,

de heer J. van Leeuwestijn

mevrouw. M.A. Fokkens-Kelder

Onderwerp

CDOKE 23 24 25

De raad van de gemeente Heerenveen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 19 december 2023

gelet op,

- de Europese, landelijke en gemeentelijke klimaatdoelstellingen

overwegende dat,

- we samen met onze inwoners en ondernemers verder willen werken aan de energietransitie en circulaire samenleving,

Besluit

De gelden uit de Tijdelijke Regeling Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energie 2023/2024/2025, zijnde € 2.934.369 beschikbaar te stellen voor de programma's Energie van Morgen en Toonaangevend in de Circulaire Samenleving.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw L. Roest-Jonkers mevrouw. M.A. Fokkens-Kelder